

Λειτουργικές «ανορθογραφίες» των σχετικών Ιερών Ακολουθιών και λατρευτικά ατοπήματα των πιστών σε αυτές.

του Αλεξάνδρου Π. Κωστάρα, Ομότιμου Καθηγητή Νομικής Σχολής
Πανεπιστημίου Θράκης

Εκκλησία και πιστοί προσεγγίζουν με τον δικό τους τρόπο τα συγκλονιστικά γεγονότα, που «γράφουν» τον επίλογο της επίγειας Παρουσίας του Χριστού στο πλαίσιο της σωτηριώδους Αποστολής Του στην γη. Η πρώτη μάς δίνει την δική της προσέγγιση λειτουργικώς: Με τους ύμνους και τα αναγνώσματα, που έχει επιλέξει, για να μάς μεταφέρει στο κλίμα των ημερών εκείνων. Οι δεύτεροι μάς προβάλλουν την προσέγγισή τους λατρευτικώς: Με την στάση που τηρούν στην Εκκλησία σε σχέση με τις Ιερές Ακολουθίες που λαμβάνουν χώρα, για να μάς θυμίσουν, τί ακριβώς συνέβη τότε. Κανένας από τους δυο αυτούς παράγοντες δεν εκπληρώνει σωστά το χρέος του απέναντι στον Χριστό. Ούτε η Εκκλησία κάνει αυτό που πρέπει, για να «σπάσει» την «κρούστα» της απλής συγκινησιακής επιφάνειας, που δημιουργεί μέσα στους Ναούς τις ημέρες της αναβίωσης των Αχράντων Παθών του Κυρίου, ώστε να βρουν «προσβάσεις» οι πιστοί και να εισχωρήσουν στο «μεδούλι» των συντελούμενων. Ούτε όμως και οι πιστοί από την μεριά τους πράττουν αυτό που οφείλουν, για να γίνουν συνοδοιπόροι του Χριστού στον Γολγοθά και συνδαιτυμόνες της Ανάστασής Του.

Έχω και με άλλη ευκαιρία μιλήσει για τις λειτουργικές «ανορθογραφίες» της Εκκλησίας, η οποία ορθώς μεν παρεμβάλλει στις σχετικές Ιερές Ακολουθίες ορισμένα ψαλμικά ή προφητικά αναγνώσματα, που μαζί με τα Ευαγγέλια επιμαρτυρούν την Θεϊκή Ιδιότητα του Χριστού, καθώς όμως χρησιμοποιεί ως γλώσσα επικοινωνίας των πιστών με τα αναγνώσματα αυτά τα...«κινέζικα». Και «κινέζικη» είναι, δυστυχώς, σήμερα για τους Νέο-Έλληνες η αρχαία ελληνική γλώσσα, στην οποία είναι γραμμένα τα σχετικά κείμενα. Όλοι γνωρίζουμε, ποιός φταίει για αυτή την εξέλιξη των πραγμάτων, ώστε να μη κατανοούν σήμερα οι Έλληνες την μητρική τους γλώσσα. Δεν κρίνεται όμως εδώ η στρεβλή εκπαιδευτική πολιτική, που μας ωδήγησε σε αυτή την κατάντια. Εδώ κρίνουμε την χρόνια αδιαφορία της επίσημης Εκκλησίας να βρει τρόπο, για να καταστήσει προσιτά στους πιστούς τα κείμενα που διαβάζονται στις σχετικές Ιερές Ακολουθίες. Και δεν μιλούμε ασφαλώς για κάποιες πασίγνωστες ευχές ή ύμνους, όπως π.χ. το «Πάτερ ημών», το «Σήμερα κρεμάται επί ξύλου», «η Ζωή εν Τάφω» ή το «Χριστός Ανέστη» κλπ., που λίγο πολύ όλοι, ακόμη και οι αγράμματοι, έχουν μάθει, τί σημαίνουν. Μιλούμε για όλα τα άλλα, τα χονδρά και τα ψιλά εκκλησιαστικά γράμματα, που παραμένουν στο «σκοτάδι» της άγνοιας για τους περισσότερους πιστούς.

Αναπόφευκτα λοιπόν σε αυτές τις περιπτώσεις η συντριπτική πλειοψηφία των πιστών μετατρέπεται σε μια μεγάλη ομάδα Ελλήνων που παρακολουθούν τις Ιερές Ακολουθίες στα «κινέζικα» ή μια ομάδα Κινέζων Ορθοδόξων, που μπαίνουν σε ένα Έλληνο-Ορθόδοξο Ναό στην Ελλάδα και παρακολουθούν την σχετική Ακολουθία. Όλοι υποψιάζονται ότι αυτά που διαβάζονται μέσα στην Εκκλησία, αλλά δεν τα καταλαβαίνουν, αναφέρονται στον Χριστό. Κάνουν τον σταυρό τους, όπως και οι άλλοι. Λένε όλοι μαζί το «Κύριε ελέησον», το «αμήν» ή το «αλληλούϊα». Και κάπου εκεί τελειώνει για αυτούς η Ακολουθία. Μέχρι να βγει ο Ιερέας στην Ωραία Πύλη να κάνει την Απόλυση, το μεσοδιάστημα το διαφεντεύει το χασμουρητό και η υπνηλία ή στην καλύτερη περίπτωση η διαισθητική μέθεξη των πιστών στην Ακολουθία. Έτσι εκπληρώνει η Εκκλησία το λειτουργικό της χρέος, για να λατρευτεί ο Χριστός, όπως πρέπει; Με αυτή την λογική ούτε οι παραδοσιακοί πιστοί βοηθούνται να βιώσουν στην εντελέχεια τους τα θρησκευτικά γεγονότα και να επιτελέσουν σωστά τα θρησκευτικά τους καθήκοντα ούτε όμως και η Ιεραρχία μπορεί να ελπίζει σοβαρά ότι θα επιτύχει να φέρει ποτέ στις Εκκλησίες τους νέους, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, απέχουν από αυτές, διότι δεν μιλούν ή δεν κατανοούν τα «κινέζικα».

Και πολλοί πιστοί όμως από την μεριά τους πλησιάζουν λατρευτικώς με εσφαλμένο τρόπο τα θρησκευτικά γεγονότα παρερμηνεύοντας το αληθινό νόημά τους. Νομίζουν ότι την Εβδομάδα των Παθών κάνουμε αναπαράσταση ενός εγκλήματος. Πρέπει ωστόσο να υπογραμμισθεί με έμφαση εδώ ότι την Μεγάλη Εβδομάδα δεν αναπαριστούμε την άδικη καταδίκη ενός αθώου, που θανατώθηκε με φρικτό τρόπο από κάποιους κακούς ανθρώπους και για αυτό τον συμπονούμε για όσα τράβηξε από αυτούς. Ούτε δυσανασχετούμε για μια κραυγαλέα περίπτωση δικαστικής πλάνης. Γιορτάζουμε το Εκούσιο Πάθος του Κυρίου. Την θυσία Του για μας.

Με την Ταφή του Χριστού δεν θρηνούμε την απώλεια μιας ξεχωριστής φυσιολογίας κάποιου καλού ανθρώπου. Στεκόμαστε με δέος στο συγκλονιστικό γεγονός ότι ένας Θεός δέχθηκε να πεθάνει για μάς, για να μάς χαρίσει με την Ανάστασή του την αθανασία. Πριν από τον Θάνατο του Χριστού ο τάφος ήταν για μάς το τέλος της ζωής. Με την Ταφή του Κυρίου έγινε η αρχή της αληθινής, της Αιώνιας Ζωής. Στην αλληλουχία αυτών των σκέψεων στρεβλή είναι ακόμη η αντίληψη πολλών πιστών που συμμετέχουν στην Περιφορά του Επιταφίου με τη λογική της συμμετοχής στην κηδεία κάποιου οικείου ή γνωστού. Για αυτό σβήνουν μετά την Περιφορά την λαμπάδα τους και αποχωρούν. Είναι σαν να λένε περίπου μέσα τους: «Άντε, ας πάμε τώρα. Τον θάψαμε τον μακαρίτη». Πού πας, άνθρωπε με την μισοκαμμένη λαμπάδα; Γιατί δεν μπαίνεις μετά την Περιφορά του Επιταφίου στην Εκκλησία, για να ακούσεις την προφητεία του Ιεζεκιήλ, έστω κι' αν δεν την καταλαβαίνεις πλήρως, να σου προαναγγέλλει εκατοντάδες χρόνια νωρίτερα την Ανάσταση των νεκρών; Δεν έχεις αντιληφθεί, άμοιρε, ότι ο Θεός, όπως ήταν ο Χριστός, δεν γίνεται ποτέ μακαρίτης; Απλά με την νοοτροπία που κουβαλάς τόσο χρόνια θάβεις μέσα σου την ελπίδα της δικής σου ψυχής να αναστηθεί μαζί με τον Χριστό.

Με τις σκέψεις αυτές γίνεται, νομίζω, φανερό ότι ελάχιστοι πιστοί έχουν συνειδητοποιήσει πως, εάν δεν υπήρχε Γολγοθάς, δεν θα υπήρχε και Ανάσταση; Και εάν δεν υπήρχε Ανάσταση, δεν θα απελευθερωνόμασταν ποτέ εμείς οι θνητοί από τα δεσμά του θανάτου; Ο Θεάνθρωπος δέχθηκε να πεθάνει για μάς ως Άνθρωπος επάνω στον Σταυρό, για να μας χαρίσει ως Θεός με την Ανάστασή Του το προνόμιο της αθανασίας. Αρκεί να περάσουμε και εμείς από τον Γολγοθά σταυρώνοντας την αμαρτωλότητα που κουβαλάμε μέσα μας, για να ανακαινισθούμε πνευματικά βαδίζοντας στον δρόμο που χάραξε ο Χριστός και να μπορέσουμε έτσι να

αναστηθούμε μαζί Του και να απολαύσουμε την αιώνια ζωή. Το είπε άλλωστε ο ίδιος ο Κύριος στέλνοντας ανοικτή πρόσκληση σε όλους: «Όποιος θέλει να έλθει πίσω από εμένα στα βήματα που εγώ βαδίζω, ας απαρνηθεί πρώτα τον εαυτό του, ας σηκώσει ύστερα τον δικό του σταυρό και τότε ας με ακολουθήσει» (Ματθ 1στ' 24). Πώς αποτιμάται, αλήθεια, η σχετική κλήση του Χριστού την νύχτα που γιορτάζουμε την Ανάστασή Του; Σταθμίζοντας τον Χριστό με την μαγειρίτσα και βρίσκοντας ότι αυτή βαραίνει περισσότερο από Εκείνον; Είναι φριχτό να το σκέφτεται κανείς αυτό το πράγμα. Και ακόμη πιο φριχτό να το μετράει σε αριθμούς συγκρίνοντας τους πιστούς του δώδεκα παρά πέντε με εκείνους του δώδεκα και πέντε.

Όσοι λοιπόν πηγαίνουμε στην Ανάσταση με την ψυχή μας αιχμαλωτισμένη στο σαρκικό φρόνημα και αρνούμαστε, παρά τα αμέτρητα ξενύχτια που αφιερώνουμε στα γλέντια μας, να διαθέσουμε δυο ώρες από την ζωή μας, για να παρακαθήσουμε στην Τράπεζα της Αναστάσιμης Ευωχίας και να τιμήσουμε Εκείνον που μας χάρισε την αθανασία, δεν γιορτάζουμε αληθινά την Ανάσταση. Είμαστε όλοι εμείς που για τον φόβο των σύγχρονων Ιουδαίων δεν τολμάμε να χαιρετίσουμε τις πασχαλιάτικες μέρες τους γνωστούς μας με το Αναστάσιμο Μήνυμα, αλλά καταφεύγουμε στην κοινότυπη εθιμοτυπική ευχή: «χρόνια πολλά». Έτσι όμως δείχνουμε ότι, εάν βολέψει η συγκυρία, δεν θα διστάσουμε να ξανανεβάσουμε κάποια στιγμή τον Χριστό στον Γολγοθά, για να μπήξουμε στον Σταυρό Του τα δικά μας «καρφιά».

Πηγή : <http://ikivotos.gr/post>